

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen

verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDACTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H.C. van der Ent, Elburg; Ds. A. van Heteren, Werkendam; Ds. L.W. van der Meij, Alpen a/d Rijn; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M. Vlietstra, Zeist; Ds. P. van Zonneveld, Driebergen; A. Beukers, Alphen a/d Rijn en Joh. van der Lee, Alphen a/d Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen a/d Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Ook van mij gezien

“En ten laatste van allen is Hij ook van mij, als van een ontijdig geborene, gezien.”

1 Corinthe 15 : 8.

In 1 Corinthe 15 wordt door de apostel Paulus uitvoerig gesproken over de opstanding van Christus uit de doden. Hij kwam hiertoe, omdat sommigen in de gemeente beweerden dat er geen opstanding der doden was, dat er geen onsterfelijkheid bestond en daarom ook geen eeuwig zalig leven voor degenen, die in Christus ontslapen waren. En als er geen opstanding der doden is, dan is Christus ook niet opgewekt. En als Christus niet opgewekt is, dan is de prediking ijdel en dan is ook het geloof ijdel, omdat het geloof immers in Christus gegrond is.

Maar Christus is opgestaan. En er zijn veel getuigen, die de Opgestane persoonlijk hebben gezien. En dan somt de apostel die getuigen op: Céfas, de twaalven, meer dan vijfhonderd broeders tegelijk, Jacobus, de apostelen. En, zo vervolgt Paulus: “ten laatste is Hij ook van mij, als van een ontijdig geborene, gezien.

Ook van mij gezien! Het is ons meteen duidelijk, dat de apostel hier terugdenkt aan wat hij ervaren heeft op de weg naar Damascus. We weten hoe hij, Saulus van Tarsen, mede een welgevallen had aan de dood van Stefanus. Hoe hij, blazende dreiging en moord tegen de discipelen des Heeren, brieven van volmacht gevraagd en gekregen had om ook in Damascus te vangen degenen, die “van die weg” waren.

Hij meende oprecht Gode een dienst te doen, terwijl hij fel streed tegen God en Zijn Christus.

Maar, o wonder van genade, toen heeft de levende en verheerlijkte Christus ingegrepen op de weg naar Damascus. Een hemels licht bescheen en verblindde hem, en een stem sprak tot hem: “Saul, Saul, wat vervolgt gij Mij? Het is u hard de verzenen tegen de prikkels te slaan!” Daar verscheen hem de Heere der heerlijkheid in goddelijke majesteit, met almachtige kracht, die hem te sterk werd en neerwierp. En het wonder gebeurde: van een vervolger der gemeente en een lasteraar van de Naam des Heeren werd bij een belijder van die gezegende Naam en een verkondiger van het heil, in die Naam geopenbaard. Zelf zegt hij: “Mij, die tevoren een lasteraar was en vervolger en een verdrukker, mij is barmhartigheid geschied, opdat Jezus Christus in mij al Zijn lankmoedigheid zou betonen tot een voorbeeld dergenen, die in Hem geloven zullen ten eeuwigden leven.” Zijn hart werd verblijzeld, zijn wil werd gebogen en met de vraag: “Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?” werd door de gebedsworsteling heen een nieuwe mens geboren: wedergeboren, niet uit vergankelijk, maar uit onvergankelijk zaad, door het levend, eeuwig blijvend Woord van God, Die Zich ontfermt over wie Hij wil, naar Zijn welbehagen.

Ten laatste van allen ook van mij gezien! Het is en blijft hem zo’n eeuwig wonder, dat de Heere hem wilde hebben, hem wilde gebruiken, hem, de vervolger, de vijand. Hem, een

“ontijdig geborene”, een misgeboorte, waar- bij van het geven van een naam eigenlijk nog geen sprake kan zijn. En nu mag hij toch de naam van apostel dragen. Geen naam en nu toch een naam! Een huiver van verwondering en aanbidding vaart door zijn tere ziel: “En ten laatste van allen is Hij ook van mij, als van een ontijdig geborene gezien!” Ook van mij gezien!

Wel, mogen we het Paulus nazeggen? Ook van mij gezien? Ook van mij?

Gezien, nee, niet met ons lichamelijk oog. Maar geestelijk, met het oog des geloofs?

Kennen we de persoonlijke geloofsontmoeting met de levende Christus?

Van nature liggen wij midden in de dood. Gescheiden van Gods gunst. En we vinden het nog niet erg ook, want we weten het niet. De dood houdt ons blind en ongevoelig. De schuld drukt ons niet en de zonde smart ons niet.

Ik doe als Jeruzalem’s dochters, weleer, Ik ween om de pijn van de lijdende Heer’, Maar ik denk er niet aan, hoe ikzelf, door mijn schuld,

Zijn kroon heb gevlochten, Zijn beker gevuld. Totdat de levende Christus mij staande houdt, tegenhoudt: Tot hiertoe, en niet verder! O nee, dat gaat niet altijd zo plotseling, zo “abrupt” als bij Paulus. Maar hetzelfde wonder heeft plaats: het wonder der wedergeboorte, der levendmaking, der omkering, der bekering. Dezelfde zaken komen aan de orde: de schuld wordt als schuld gekend en beleden; de zonde wordt gekend in haar God-onterend karakter. De wil wordt omgebogen. En het wordt de vraag van het vernieuwde hart: “Heere, wat wilt Gij dat ik doen zal?” Leer mij, o God van zaligheden, mijn leven in Uw dienst besteden!

We krijgen Christus nodig en lief als de schuldverzoenende Borg en Zijn Geest als de Vernieuwer van ons leven. Wij krijgen lust in de dienst des Heeren.

O nee, dan leren we niet alles in één keer. En de wijze, waarop de Heere ons leidt en onderwijst, is verschillend. De Heere gaat met elk van de Zijnen Zijn eigen weg. En laten we toezien, dat wij van “een weg” niet “de weg” maken. De Weg is tenslotte Christus, aan Wien we geoordeeld zullen worden: wat dunkt u van de Christus?

Het gaat niet allereerst om het “hoe”, maar om het “dat”: Hij is ook van Mij gezien! Ook van mij!

Dan is er ook de verwondering: ook van mij! Heere, hoe is het mogelijk? Dat U naar mij wilde omzien? Dat U mij wilde hebben? Mij, die het zo heb verknoeid en het dagelijks nog zo verknoei? Heere, wat heeft U bewogen en wat beweegt U?

Nu zal mijn ziel, nu zullen al mijn zinnen, O God, mijn Sterkt’, U hartelijk beminnen.

Ds. M. Vlietstra.

De heilsdaad van de Paas-Vorst

En Hij legde Zijn rechterhand op mij, zeggende tot mij: Vrees niet; Ik ben de Eerste en de Laatste.

Openb. 1 : 17b.

Overweldigend, diepaangrijpend was de verschijning van de Heere Jezus aan Johannes op het eiland Patmos. Zo had hij Hem nog niet gezien. Deze verschijning overtreft het

gebeuren op de berg der verheerlijking. Toen kwam er ook vrees, maar nu viel hij als dood aan Zijn voeten. Opvallend is het, dat Johannes diep boog bij de voeten van de Heere. Wie de Heere kent en getroffen wordt door de grootheid, de heiligheid des Heeren vlucht niet weg voor de Heere, maar valt voor de Heere. De Heere kan dan doen wat goed is in Zijn ogen, maar tevens wordt in het buigen beleden met Job: “al doodde mij de Heere, zo zal ik nochtans op Hem hopen”. Men valt immers neer bij doorboorde voeten. Johannes, die als een dode lag aan ‘s Heeren voeten, beleefde een rijk, onvergetelijk uur. Troostvol voor zichzelf en voor de kerk van alle tijden. De Paas-Koning legde in de eerste plaats Zijn rechterhand op hem. Diep boog de Koning, want Johannes lag en Hij legde Zijn hand op hem. Het staat er zo treffend: “Zijn rechterhand”. Nimmer is Johannes het vergeten. Onder het Oude Verbond werd de rechterhand des Heeren al gekend. Het was de hand van de liefde, van vriendschap, van kracht, van bescherming, van bemoediging, van gemeenschap. In de nieuwe bedeling is die hand niet veranderd. In het Nieuwe Testament spreekt die hand nog meer. Het is niet alleen de hand van God de Heere, maar ook van Jezus Christus, de Heere. De hand van de eeuwige Koning. De Vorst van Zijn onderdanen. En die onderdanen heeft Hij eeuwig lief. Vandaar Zijn voortdurend spreken. Hij kan zwijgen. Maar Hij zal spreken. Hij laat Zijn “vrees” niet horen. Regelmatig. Hoe vele malen heeft Johannes deze woorden niet gehoord. Onder verschillende omstandigheden klonken zij. En steeds weer opnieuw. Nu heeft de Heere met spreken altijd een doel. Er ligt onderwijs in. Lessen leren vindt plaats op de weg der genade. En die lessen hebben altijd de Heere Zelf tot inhoud. Zij worden ook gegeven tot verdieping en fundering van het geestelijk leven. Zo nu moeten we de verschijning aan Johannes zien. Er lagen in Johannes’ leven vele gronden om dat “Vrees niet” te bevestigen. De Heere had kunnen zeggen: “vrees niet, Johannes, denk aan het tiende uur, door Mij gegeven. Vrees niet, Johannes, want je hebt veel liefde van Mij ondervonden. Veel heb je van Mij gehoord. Veel heb je voor Mij mogen doen”.

De Heere had het levensboek van Johannes kunnen openslaan en hem kunnen voorhouden, dat er geen grond voor vrees behoeft te zijn. Hij doet dit niet.

De Heere haalt zo geen streep door Zijn leiding. Bladzijden worden niet gescheurd uit de levensboeken. De Heere doet dit, Hij toont aan dat de grond van en voor het “vrees niet” niet ligt in ervaringen of ondervindingen, maar in Hemzelf. In Zijn Naam en deugden. Vandaar dat de Heere ook nu met nadruk spreekt: “Ik ben de Eerste en de Laatste”. In vers 8 staat: “Ik ben de Alpha en de Omgea”. Alpha is de eerste en Omega is de laatste letter van het Grieks alfabet. Samen-gevat betekent die uitdrukking in onze taal: van A tot Z. Nu wordt in vers 17 hetzelfde bedoeld. De Heere is dus het begin en het einde. De Eerste en de Laatste. Voor Hem was niemand en na Hem komt geen ander. Hij is van eeuwigheid tot in eeuwigheid Dezelfde. En omdat Hij de eerste is, de Eeuwige dankt ook alles, wat buiten Hem bes-

taat, aan Hem zijn ontstaan. Hij heeft alles geschapen. De gehele wereld, met alles wat ertoe behoort. Het grootste en het kleinste. De grote Schepper bestuurt en leidt alle dingen. Is dit zo in de natuur. In het werk van de herschepping, in het werk der zaligheid staat ook dit vast. Hij begon als Jezus, als Christus, als Heere, als Middelaar, Hij zal als Jezus, als Heere, als Christus, als Middelaar eindigen.

Wat er ook moge gebeuren. Zijn triump staat vast. Hij bereikt Zijn doel. In de strijd, als er aanvechtingen zijn, als de Boze spreekt: "gij hebt geen heil bij God", wanneer men in de golven zinkt, Hij komt met Zijn hand en spreekt: "vrees niet, Ik ben de Alpha en de Omega. Ik ben de Eerste en de Laatste". Ik blijf getrouw. Ik blijf u trouw. Ik voleindig Mijn werk. Die verzekering doet zingen: Hartelijk zingen.

Als ik omringd door tegenspoed

Bezwijken moet

Schenkt Gij mij leven;

Is wat mijns vijands gramschap brandt,

Uw rechterhand

Zal redding geven.

De Heer' is zo getrouw als sterk;

Hij zal Zijn werk

Voor mij volenden.

Van de administratie

Hartelijk dank voor de opgave van 6 nieuwe abonnees voor ons blad. Eén van deze nieuwe abonnees was een straatmaker, die het artikel van ds. Tanis "De les van de straatmaker" had gelezen. Daar dit hem aansprak heeft hij zich direct opgegeven als abonnee. Heeft u in uw familie of in uw vriendenkring ook soms straatmakers? Hetzij dat het van beroep zijn of dat het "geestelijke straatmakers" zijn. Laat ze dat artikel ook eens lezen, misschien worden ze dan ook abonnee. We moeten als het goed is allemaal "straatmaker" worden.

Aan giften ontvingen we deze keer f 472,50.

Als we dit schrijven, moet de ontmoetingsdag in Sliedrecht nog plaats vinden en wij weten niet hoeveel het opgebracht heeft, maar ds. Blom hoopt het bedrag alsnog in te vullen.

De opbrengst was inclusief het koffiegeld f 10.500.- vermeerderd met f 250.- aan giften, dus totaal f 10.750.-. Na de Heere voor alles weer hartelijk dank.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn, tel. 01720-74202, giro 704350.

Van de Redactie

1. **Ontmoetingsdag.** Het was niet mogelijk reeds in dit nummer een verslag op te nemen van alles wat er zaterdag j.l. te Sliedrecht gesproken is. In dit nummer vindt men alleen iets omtrent de opening van de morgensamenkomst. Onze lezers houden de rest te goed en kunnen met medewerking van de hoofd-sprekers spoedig meer omtrent de ontmoetingsdag in ons blad lezen.

2. **School voor Dundas en Hamilton.** De Chr. Geref. kerk te Tholen zond een gift van f 100.-. De Chr. Geref. kerk te Meerkerk hield weer een collecte, die met een paar giften samen f 820,10 opbracht. Voor alles heel hartelijk dank.

B.

Onze ontmoetingsdag te Sliedrecht-centrum op 1 april 1989

1.

Zaterdag j.l. zijn er weer vele vrienden en vriendinnen van Bewaar het Pand naar Sliedrecht getrokken om de ontmoetingsdag aldaar mee te maken. Daar was voor velen een hele reis aan verbonden. We denken vooral aan de bezoekers uit het hoge noorden en uit het verre zuiden. We ontmoetten mensen uit het noorden van Friesland en ook van de Zuid-Hollandse en Zeeuwse eilanden, zelfs uit Zeeuws-Vlaanderen en Oost-Vlaanderen. Dan komt weer openbaar dat er overal mensen wonen die willen leven bij wat onze vaders naar Gods Woord hebben overgeleverd. Zulke mensen wonen er nog langs de rivieren en aan de zee, in Bunschoten en op Urk, in.... men kan hier nog vele plaatsen noemen.

De eenheid is niet alleen een kerkelijke eenheid. Het treft altijd weer, dat er ook bezoekers komen uit andere kerkverbanden, zoals de Gereformeerde Gemeenten, al of niet met de toevoeging: in Nederland.

Het deed ook goed verschillende predikanten de hand te kunnen drukken, die niet tot

het bestuur van Bewaar het Pand behoren, maar toch hun belangstelling tonen. Uiteraard waren er ook vele ouderlingen en diakenen uit vele plaatsen.

We misten onze br. Joh. van der Lee, die naar ik meen voor de eerste keer verstek moest laten gaan wegens zijn hoge leeftijd. De volgende maand hoopt hij 89 jaar te worden.

Het had een bezoeker op leeftijd zeer getroffen dat er zoveel jeugdigen waren. Hij vond dat een bemoedigend teken. Hij sprak daarvan vlak voor we afscheid namen. Het deed ons goed. Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. Er is veel dat ontmoedigd, maar laten we niet vergeten, dat het werk des Heeren blijft doorgaan tot het einde.

Er was veel belangstelling voor de boekentafel. Het is gelukkig dat op deze wijze goede boeken aan de man kunnen worden gebracht. De boekhandelaar vertelde later telefonisch dat hij een bedrag van f 452.- kan afdragen aan de zendingscommissie te Sliedrecht-centrum. Dat is conform de afspraak dat een bepaald percentage van de opbrengst aan de zending ten goede komt. De opbrengst van de collecten was ook verheugend. We verwijzen daarvoor naar het bericht van onze Administrateur.

We konden constateren dat er zoals altijd een goede geest heerste. Tijdens de samenkomsten werd er met aandacht geluisterd, er werd met eerbied gezongen onder uitstekende muzikale begeleiding, er werd gesproken naar Schrift en belijdenis. Vóór, tussen en na de samenkomsten hadden vele ontmoetingen plaats. Dit is een belangrijk punt voor zo'n dag.

De Heere gaf een goede dag. Ook wat de weersgesteldheid betreft. We mogen wel getuigen: de Heere heeft alles welgemaakt.

Nu willen we even iets over de opening neerschrijven.

De morgensamenkomst begon om half elf. Na dankwoorden gericht aan de kerkeraad voor het gebouw, aan de kosten en zijn medewerk(st)ers en de organist en enkele mededelingen lieten we zingen Ps. 69 : 13 en 14. We lazen Lukas 13 : 22-30 en gingen voor in gebed.

We konden de vele bezoekers, jong en oud, en de sprekers een hartelijk welkom toeroepen. Het grote kerkgebouw was heel goed bezet. Het was goed elkaar weer te mogen ontmoeten. Dat getuigt van eenheid en eensgezindheid, die over kerkelijke muren heen gaat. Ik ben een vriend, ik ben een metgezel van allen die Uw Naam ootmoedig vrezen.... We zijn samen onder het Woord in Zijn huis. Daar wil de Heere Zijn zegen schenken. Als de Heere in het midden is wordt het een goede ontmoetingsdag.

We gingen nog even de aandacht vragen voor het gelezen Schriftgedeelte en namens als uitgangspunt de woorden: Strijdt om in te gaan door de enge poort.

Er komt iemand met een vraag tot de Heere Jezus. Hij zit vol vragen. Hij komt er niet uit. Hij heeft onderwijs nodig en wendt zich tot Hem onder Wiens woorden hij blijkbaar gevangen is. Hij stelt zijn vraag: zijn er ook weinigen die zalig worden. Hij staat er buiten. Hij weet het niet. Hij is met vragen en met vrees bezet. Alleen de Heere Jezus kan hem raad geven.

Deze is op weg naar Jeruzalem om daar alles te volbrengen en werkelijk te bevestigen dat Hij de Zaligmaker van zondaren is, die hem tot God terug brengt en in Zijn gemeenschap herstelt. Hij luistert naar de man en Zijn vraag en Zijn hart is met bewogenheid vervuld. Hij ziet de nood van die man en van allen die rondom Hem zijn. Hij wil goede raad geven en gaat spreken en vraagt aller aandacht. Hij heeft voor ieder een boodschap. Strijdt om in te gaan door de enge poort. Het gaat niet om wapengeweld, maar we hebben het beeld van een wedstrijd, waarbij alles op alles wordt gezet om de overwinning te behalen. De mens is van God gescheiden door eigen schuld, van zijn kant is er geen mogelijkheid om zalig te worden, maar er is een poort, een enge poort. Zo spreekt Hij Die van Zichzelf getuigt dat Hij de Deur, de Weg ten leven is. Strijdt om in te gaan. Het gaat om de waarachtige bekering, waardoor een mens tot zichzelf komt, ontdekt wordt, alles verliest om als een zondaar door het geloof in Christus behouden te worden.

Dat is bemoedigend voor deze man. De Heere Jezus ging niet niet op zijn vraag. Er zouden meer dergelijke vragen gesteld kunnen worden. Maar antwoord daarop brengt niet nader tot God. De Heere wijst de weg om zalig te worden. Niet van belang is hoeveel of weinig mensen er behouden worden, maar dat men het als een wonder ziet, dat er behoud mogelijk is, maar dan met verlies van alles om eeuwig behouden te worden. Dat is bemoedigend.

We hebben allen onze vragen en onze strijd. De vraag van ons leven moet zijn, hoe we zalig zullen worden. Met deze vraag moeten we naar de binnenkamer gaan en onder het Woord komen. Ook hier. De Heere heeft Zijn werk volbracht en blijft nog arbeiden om zondaren zalig te maken. Hij spreekt tot elk die voor Hem leeft. Hij houdt ons nog voor wat Hij tot die man toen sprak. Het is de weg der bekering tot vergeving der zonden die Hij in Zijn Woord voorstelt en laat prediken. Dat is nog bemoedigend.

We zingen Ps. 86 : 3.

Ds. A. Baars van Middelharnis spreekt over de droefheid naar God. Maar daar kunt u later van lezen.

B.

Laus Deo 63.

De wortel en de verrotte takken

De hemelse Rechter Christus leert ons dat álle mensen slecht en zondig geboren worden: Hetgeen uit het vlees geboren is, dat is vlees, Joh. 3 : 6.

Daarom, zegt Calvijn, is de deur des levens voor allen gesloten totdat men wedergeboren wordt. Reeds de kerkvaders hebben zich de vraag gesteld op welke wijze de verdorvenheid van Adam zich voortplantte in zijn nageslacht. Men stelde het weleens zo voor dat de ziel van de zoon als een lóót ontstaat uit de ziel van de vader. De ziel werd als het ware als een bepaalde substantie voorgesteld die overgedragen werd op de kinderen. Een substantie waarin de verdorvenheid van Adam zetelde en zijn nageslacht door voortplanting besmette.

Calvijn maakt zich niet druk om zulke bespiegelingen. Hij wil niet wijzer zijn dan de Openbaring Gods die over het hóe van de voortplanting van Adams verdorvenheid terughoudend is. Daarom: "Wij moeten daarmee tevreden zijn, dat de Heere de gaven, die Hij aan de menselijke natuur heeft willen toedelen (n.l. wijsheid, macht, heiligheid, waarheid en rechtvaardigheid v.d.m.), bij Adam is bewaring gegeven heeft. Dat hij dus, toen hij die ontvangen gaven verloren, ze niet alleen voor zichzelf, maar voor ons állen verloren heeft".

In Adam is de gehele menselijke natuur van haar sieraden beroofd. Of anders gezegd: Door Adams val "zijn uit een wortel, die verrot is, verrotte takken voortgekomen, die hun verrotting overgebracht hebben op andere twijgjes, die uit hem voortkwamen".

Want de kinderen zijn in de vader op die wijze verdorven, dat ze ook de kleinkinderen besmetten; dat wil zeggen, dat het begin van het bederf zó in Adam geweest is, dat het door voortdurende uitvloeiing van de overigen op de volgenden overgegoten wordt". Terecht merkte Calvijn nog op dat de voortgaande besmetting van ouders op kinderen niet gebeurt via de substantie van het vlees of de ziel. De zonde zit niet in het lichaam of de materie in het algemeen, maar het was een Goddelijke ordinantie dat Adam de gaven die God hem geschonken had voor al zijn nakomelingen kon behouden én verliezen. Bij Goddelijk vonnis verliest Adam en in hem het hele mensengeslacht het sieraad van het beeld Gods.

Vrome ouders en verdorven kinderen

De Pelagianen achten het niet waarschijnlijk dat kinderen van vróme ouders hun verdorvenheid overnemen. Het ligt volgens hen meer voor de hand dat zulke kinderen door de zuiverheid van die ouders geheiligd worden. Kernachtig antwoordt Calvijn hierop: die kinderen stammen niet af van de géestelijke wedergeboorte maar van vléselijke voortbrenging. In zijn belangrijke werk over de erfzonde tegen Pelagius en Caelestius schrijft

Augustinus dat alle ouders, hetzij bekeerd of onbekeerd schuldige kinderen voortbrengen. "Daarom brengen, hetzij een ongelovig schuldige, hetzij een vrijgesproken gelovige géén van beide vrijgesprokenen voort, maar schuldigen; want ze brengen voort uit een zondige natuur".

Met andere woorden: de vrijspraak die door het geloof het deel is van vader of moeder, of beiden, kan niet verhinderen dat hun kinderen in zonde ontvangen en geboren worden. Wij zouden zeggen: genade is geen erfgoed. En hoe is het dan als kinderen in dezelfde genade delen als die ouders? Dan is dat vanwege bóvennatuurlijke genade. Die hebben ze niet geërfd van hun ouders maar ontvangen uit de volheid van Christus. Dus: "dat de kinderen in enig opzicht deel hebben aan hun heiligheid (d.i. de heiligheid van hun ouders) is een bijzondere zegen van Gods volk die niet belet, dat die eerste algemene vervloeking van het menselijk geslacht vooráfgaat. Want uit de natuur is de schuld; de heiligmaking echter uit de bóven-natuurlijke genade".

*Institutie II, I, en 7.
L.W. v.d. Meij.*

Theodorus à Brakel en de verborgen omgang met God 3.

In de vorige twee artikelen hebben we nagedacht over het leven van Theodorus à Brakel en over zijn denken weergegeven in zijn boek: Het Geestelijke Leven, uit 1648.

We willen nu verder gaan met het weergeven van enkele lijnen uit dit geschrift van deze dienaar van God uit de 17e eeuw.

Brakel wijst er herhaaldelijk op hoe nuttig het is voor het geestelijke leven om te mediteren over de persoon van Christus en dan met name Zijn lijden en sterven. In verschillende paragrafen zet Brakel de verschillende onderdelen van het heilswerk van Christus uiteen. Waarbij wij steeds weer Zijn liefde mogen bedenken, ons voor Hem hebben te verootmoedigen en door Hem vertroost worden. Hij begint dan met de instelling van het H.A. door Christus, de benauwdheid van Christus in Gethsemane, de gevangenneming, en zo langs de hele lijdensweg met al de verschillende gebeurtenissen, tot en met de opstanding en tenslotte de hemelvaart van Christus.

Dat alles is dan voorwerp van de geestelijke oefeningen en meditatie.

Typerend voor à Brakel is de opvatting dat een kind van God geleid wordt tot in de derde hemel om, zoals hij dat noemt: de hoogste springader van zijn zaligheid te zien. Hij stelt dit niet als eis, maar dat het wel gebeurt dat sommige van Gods kinderen zo opgetrokken worden. Dan ziet een kind van God hoe God hem heeft liefgehad van eeuwigheid en zal liefhebben tot in eeuwigheid. Hij wordt zo in die liefde opgetrokken dat hij blijft rusten in die twee eeuwigheden, blz. 145. Dit is de hoogste trap, de vaste spijze, de derde hemel. Het zien op de liefde van het eeuwige welbehagen Gods. Elk is dat niet gegeven zo ver te kunnen zien en die het nu en dan gegeven is, ziet het niet altijd even klaar.

Soms worden verborgenheden aan de ziel getoond, die onuitsprekelijk zijn. Dan wordt hij overschaduwd op een onbegrijpelijke manier met kennis van God en van Zijn Zaligmaker Christus en de heerlijkheid Gods en de volheid Zijner goederen, die hij eeuwig zal genieten.

De wijze hoe men zo opgetrokken kan worden om bekend gemaakt te worden de rijkdom van Gods heerlijkheid, is een langzame groei, in de weg van de middelen. We hebben te overdenken onze ellende, de liefde van Christus en de liefde van God Drieënig.

Dan verlangt de ziel om altijd in die liefde te blijven. Hij bidt dat er niets tussen hem en de Heere en Zijn liefde in mag komen. De Heere kan Zijn kinderen op verschillende manieren vertroosten. Brakel stelt dat de vertroosting sterker is, naarmate het zoeken en begeren meerder zijn. Blz. 148.

Behalve de dagelijkse verborgen oefeningen is het nodig dat men de gehele dag door zoekt om de gemeenschap met God te behouden.

Hoe men dat moet doen stelt à Brakel op blz. 149 in 7 dingen:

- In gedurige gebeden en dankzeggingen.
- In gedachten en meditaties gedurende de dag.
- In de omgang met mensen door goede samensprekingen met de godzaligen en een voorbeeld te zijn voor ongelovigen.
- Onszelf te hoeden voor onnodig bedrijf in de wereld, dus buiten zijn beroep. We moeten ons bedwingen om allerlei nieuwtjes te willen horen.
- Altijd met een gehoorzaam hart voor God te wandelen. In alle ootmoed, liefde, nederigheid, zachtmoedigheid te leven.
- Alles wat wij doen, dat wij dat doen uit het geloof.
- Dat we in alles wat ons overkomt vertrouwen op Gods voorzienigheid en Zijn Vaderlijke zorg.

Brakel heeft zelfs een rooster opgesteld voor elke dag van de week en aangegeven hoe men dan over de Heere Jezus en Zijn werk kan mediteren. Brakel doet dan het volgende voorstel:

Maandag over de hemelvaart des Heeren en het zitten ter rechterhand van Zijn hemelse Vader. Dinsdag over Zijn Heilige ontvangenis en geboorte en de eer die God daarin toekomt. Woensdag over het leven van de Heere Jezus, hoe vriendelijk, lankmoedig en liefdevol Hij is. Donderdag de instelling van het H.A. als een pand, teken en zegel van Zijn liefde om ze des te beter Zijn liefde door de tekenen ons voor te stellen. Vrijdags Zijn lijden en sterven om daardoor de zonden te beklagen en Zijn liefde te bedenken. Zaterdag dat de Heere in het graf gelegen heeft en dat wij ook in het graf zullen liggen, dat wij moeten sterven.

De zondag is een aparte dag. Op die dag mogen we overdenken de opstanding van Christus en de heerlijke vruchten, die ons daaruit toe vloeien. Uitvoerig bespreekt à Brakel hoe wij de zondag hebben te besteden. We moeten niet minder vroeg opstaan, omdat het werk op de zondag nodiger is dan al het andere werk, gedurende de week. We behoren dan te overdenken het werk van de schepping, het werk van de verlossing en onze eeuwige heerlijkmaking.

Daartoe is de sabbath ingesteld: Exod. 20, Gen. 2, maar ook Joh. 20, Hand. 20, Openb. 1 en daarnaast Jesaja 66, Hebr. 4 : 9, Openb. 21. Daarnaast is de sabbath om Gods Naam en werk te prijzen en God te zoeken met verheugingen verblijding, Psalm 92. Blz. 156-164. Brakel legt in verband met de meditatie nadruk op het vasten, blz. 179. Om in de gemeenschap met God en Christus toe te nemen is nodig het vasten. Maar dan in het verborgene. Vele Schriftvoorbeelden worden gegeven: Blz. 180.

Doel van het vasten is niet enige verdienste, maar om beter God te kunnen dienen.

Vasten vernedert de mens. Vasten maakt het verstand scherper. De geest wordt losser en vaardiger om opgetild te worden tot God. Door vasten kunnen we beter onze verdorven natuur overwinnen. Vasten is een stilzwijgende belijdenis van zonden. Die nooit vast weet niet wat een weldaad het is dat God hem eten geeft.

Wie vast en bidt, en zich zo verootmoedigt voor God, die zal de vreugde van God in zijn hart ondervinden, psalm 4.

Uit genade belooft de Heere verootmoediging te verhoren, te belonen, maar dan niet uit verdienste, maar uit genade.

Praktisch zegt à Brakel op blz. 183: Wie denkt dat zijn lichaam er te zwak voor is eet dan maar wat minder. Op zijn sterfbed zegt à Brakel: Men kan zijn lichaam ook teveel te laste leggen. In verband met lichamelijke zwakte zegt Brakel, dat als iemand zwak is dan hoeft hij ook niet 's morgens vroeg uit bed te gaan, maar kan zijn oefening op bed doen. Zelfs behoeven we niet aan een bepaalde vaste tijd gebonden te zijn wanneer we drukke en vele bezigheden hebben. Maar dat mag nooit reden zijn tot vleselijke traagheid. Blz. 29-32.

Het tweede deel van het Geestelijke Leven geeft een opsomming van de mogelijkheden hoe de Heere Zijn volk vertroost en verheugt. Uitgebreid gaat à Brakel in op allerlei geestelijke situaties waarin Gods kind zich kan

bevinden. Het verschil in trap en mate van beleving komt aan de orde.

Brakel beschrijft, blz. 196, hoe een mens tot geestelijke blijdschap kan komen:

Om de ziel op te wekken te overleggen Gods liefde en barmhartigheid zo bedenkt aan de ene zijde uw eigen nietigheid en onwaardigheid en aan de andere zijde Gods vriendelijke en onbegrijpelijke liefde voor u en weegt die tegen elkander af. Dan ziende op u zelf wat gij zijt van nature, ook nu gij wedergeboren zijt, hoe gij het nu maakt, en dan weer op de liefde en de barmhartigheid, die God u bewezen heeft. Zo wordt de gelovige ziel daar soms door verslonden van liefde en verbaasd, over zo'n onbegrijpelijke liefde, dat de tranen hem uit de ogen lopen, blz. 200. Zo'n troost, overgave wordt gemaakt, dat er niets is wat ons scheiden kan van de liefde van Christus. We roepen dan met Jakob uit: Ik ben geringer dan al deze weldadigheden, blz. 201.

Maar niet een ieder ontvangt evenveel genade in deze zaak. God moet de ogen ervoor openen. Want dit gaat onze natuur te boven. Allerlei aanvechtingen en vertroosting worden beschreven.

Het Geestelijke Leven besluit met een opsomming van kenmerken waaruit de ziel kan opmaken of ook hij door God bemind wordt.

Tot zover enige gedachten uit dit boeiende boek van Theodorus à Brakel. Een volgende keer hopen we in een laatste artikel een voorzichtige beoordeling te geven.

Opperdões, G.R. Procee.

Voor de jeugd

Nehemia 74.

"Zo gaf mijn God in mijn hart, dat ik de edelen en de overheden en het volk verzamelde, om de geslachten te rekenen; en ik vond het geslachtsregister dergenen, die in het eerst waren opgetogen, en vond daarin geschreven aldus:....."

Neh. 7 : 5.

Beste jongelui!

God had dus tot Nehemia in het hart gegeven wat hij doen moest. Dat Nehemia dat zó neerschrijft, laat ons ook zien, dat hij geen man geweest is, die zichzelf zocht. Want dan had hij gezegd: Ik kreeg een goede inval. Of: Ik heb het zo gedaan. Dan had hij Gods naam verzwegen, en zichzelf met ere zoeken te noemen. Doch niets van dat alles. De Heere alleen komt alle eer toe. Zo moet het in ons leven ook zijn. Of het ook zo is, laat ik ter beantwoording maar aan de lezers over. Hoe menigmaal schamen we ons er niet voor om de Naam des Heeren te noemen? En dan zeker voor het publiek. Nehemia deed, het voor heel de wereld. Daarom kunnen wij daar nu nog kennis van nemen. Laat het ons dan ook ter harte nemen.

Hij vond het geslachtsregister. Dat is volgens sommigen al een oud register. Het vermelde de familienamen van hen die eerst waren opgetogen. Dat moet geweest zijn in het jaar 537 v. Chr. Het waren de families die door Nebukadnezar in ballingschap waren weggevoerd, en daarna weer wedergekeerd waren naar Jeruzalem, en naar Juda en verschillende andere plaatsen. Ieder had zijn eigen stad weer opgezocht en zich daar gevestigd. Om de lege plaatsen in Jeruzalem opgevuld te krijgen, moesten de mensen van het platteland, laat ik het zo maar zeggen, verhuizen naar de stad. Volgens Nehemia 11 is er dat één op de tien geweest, die voor verhuizing in aanmerking kwamen.

Dat Jeruzalem vol moest worden, daar zit natuurlijk voor deze tijd ook wel wat in. Want als Jeruzalem het beeld van de kerk is, zoals we dat al meerdere malen hebben gezien, dan wijst dit op de uitbreiding van de kerk op aarde. De Koning der kerk heeft leren bidden: "Bewaar en vermeerder Uw kerk." Daar ligt voor de kerk ook een roeping in. Want om de kerk te vermeerderen, schakelt de Heere mensen in. Mensen, die uit moeten gaan om het Evangelie te verkondigen, opdat door de verkondiging van het Evangelie, mensen tot geloof zouden komen, en de kerk daardoor zou worden uitgebreid.

Opdat heidenen binnen de muren van Jeruzalem een plaats zouden krijgen, en degenen die van de kerk afgedwaald zijn, zouden worden teruggebracht. Dat het er uiteindelijk maar één uit de tien is, wil zeggen, dat velen geroepen zijn, doch slechts weinigen uitverkoren. Het is niet al Israël, wat Israël genaamd wordt.

Al schrijvende, vermenigvuldigen zich de gedachten. Zo dachten wij aan een dominee, die in een plaats komt, omdat de Heere hem daar een arbeidsveld heeft aangewezen, gelijk Nehemia dat ook gekregen had. Als men dan in een gemeente komt, dan is er meestal het één en ander te doen. Zulk een dominee zal dan ook eerst het geslachtsregister eens nagaan. Dat zijn de ledenboeken, of het kaartsysteem, of, zoals dat tegenwoordig ook al in zwang komt, de computer. Hij kan daaruit dan een overzicht krijgen van de stand van zaken. Hij kan daaruit aflezen wie tot de gemeente behoren, om dan vervolgens te ontdekken, waar al die mensen gebleven zijn. Hij zal er dan ook achter komen, dat er nog al wat zijn, die van huis uit wel tot de kerk behoorden, doch de kerk niet meer weten te staan. Zij zijn ergens anders neergestreken. Dat is natuurlijk een droevige zaak. Dat brengt voor die man "die gekomen is om wat goeds te zoeken" voor de gemeente, heel wat werk mee. Hij kan echter ten deze niet meer doen, dan zijn hand vindt om te doen. Gelukkig dat God uiteindelijk voor Zijn Kerk instaat. Hij houdt er ook een register op na. Dat is het boek des levens en des Lams. Daar staan al degenen in geschreven, die van eeuwigheid tot zaligheid zijn uitverkoren. In dat boek, dat onfeilbaar is, wat van niet één kerkregister op aarde kan gezegd worden, de namen van Gods kinderen, en die zullen, hoe ver ze ook afgedwaald zijn, zeker binnen de muren van het nieuwe Jeruzalem een plaats krijgen. En dan wordt er niet één gemist. God zal er Zelf zorg voor dragen, dat Zijn huis vol zal worden. Dit is tenslotte ook een troost voor alle ware werkers in Gods koninkrijk.

Het geslachtsregister dat Nehemia vond, daarin staan heel wat namen. Het is niet de bedoeling om al die namen na te gaan. Op enkele dingen willen we toch wel wijzen. In het zevende vers worden de namen genoemd van twaalf hoofden. Dat waren degenen, die bij de terugkeer uit de ballingschap de leiding hadden. Want de teruggekeerden vormden een respectabel getal.

Na de hoofden worden in het vervolg de namen genoemd van de gewone burgers. In de verzen acht tot acht en dertig kun je ze beschreven vinden.

Dan worden in de verzen 39 tot en met 42 de priesters genoemd. In 43e vers de Levieten. In vers 44 de zangers. In vers 45 de poortiers. In vers 46 de Nethinim. De Nethinim zijn waarschijnlijk de Gibeonieten. Die kennen jullie wel. Het zij de nakomelingen van die mensen, die met list hun leven hadden zoeken te redden. Het waren oorspronkelijk de heidenen, die toch bij Israël zijn ingelijfd, en waterdragers en houthakkers zijn geworden, ten behoeve van de tempeldienst. Zij worden daarom ook wel "tempelhorigen" genoemd. Mensen die dus bij de tempel behoorden. Het waren er heel wat. Want de namen van hun geslachten lopen door op de lijst tot het 56e vers. In vers 57 wordt gesproken over de kinderen van de knechten van Salomo. Dat zijn mensen, die door Salomo uit de Kanaänieten tot slaven zijn gemaakt. Zij waren dus ook bij het volk Israël ingelijfd. In vs. 60 zie je dan nog even een samenvatting van de Nethinim en de kinderen van de knechten van Salomo. In de verzen 61 tot en met 64 kom je nog weer andere groepen tegen. Gewone mensen, die echter niet aan konden tonen, dat zij tot het volk Israël behoorden. Ook wordt er over priesters gesproken die niet bewijzen konden, dat zij van het priesterlijke geslacht waren. Daarom zei Hattirsatha (een perzische naam voor Nehemia), dat zij van de heiligste dingen niet zouden eten, totdat er een priester stond met de urim en de tummim. Wat de urim en de tummim precies geweest zijn, is moeilijk te zeggen. Volgens de kanttkening op Ex. 28:30 zou men die woorden kunnen overzetten door "lichten en volmaaktheden". Het heeft God liefd door dezelfde Zijn klare en vol-

maakte antwoorden te geven aan de hogepriester, doch wat zij geweest zijn is onzeker". Uit alles blijkt dat het geslachtsregister nauwkeurig werd nagekeken. Nehemia ging heel consciëntieus te werk. Een zaak die in hem te prijzen is, en die elke dienaar in het koninkrijk Gods zou moeten sieren.

Vers 66 vertelt ons dat de ganse gemeente bestond uit 42360 personen. Daar kwamen dan nog 7337 knechten en maagden bij, plus 245 zangers en zangeressen. Al met al geeft het geslachtsregister een getal van 49942 personen aan. Een kleine 50.000 dus.

Verder vermeldt de lijst ook nog wat vee. Want volgens vers 68 waren hunne paarden 736 en hunne muil dieren 245. Muil dieren zijn kruisingen tussen ezels en paarden. Naast de genoemde dieren zegt vers 69 nog dat er ook nog 435 kemelen waren en 6720 ezels. Deze dienden natuurlijk om de lasten mee te voeren naar het land Kanaän.

Men was opgetrokken met de bedoeling om ook de tempel te herbouwen. En daar was geld voor nodig, en nog veel meer. Nu dat kwam er ook. De hoofden van de vaderen, de leidlieden dus, gingen voorop. En Hattirsatha gaf het goede voorbeeld. Hij gaf aan goud 1000 drachmen, 50 sprengbekkens en 530 priesterrokken. De anderen gaven voor het bouwfonds aan goud 20.000 drachmen en aan zilver 2200 ponden. Het overige volk gaf aan goud 20.000 drachmen en aan zilver 2000 mijnen (stukken) en 67 priesterrokken. Deze allen woonden in hunne steden.

Het is niet eenvoudig om de waarde van al de genoemde bedragen in onze hedendaagse geldwaarde om te zetten. Dit is wel duidelijk, dat de zaak des Heeren geld kostte, en dat men er ook wat - veel - voor over had.

Ook daaruit kunnen we de nodige lering trekken. We dienen ten deze onszelf de vraag te stellen, wat wij voor de Heere en Zijn dienst over hebben? Het dienen van God en gierig zijn, kan moeilijk samen gaan. Zingen: Die God is al mijn liefde waardig, terwijl men weinig of niets voor Hem over heeft, klopt niet. Een kind kan dat begrijpen. Begrijpen jullie dat ook? Zo ja, dan is ook dit artikel niet voor niets geschreven. Jullie aller vriend,

Ds. H.C. v.d. Ent.

Boekbespreking

Anders dan wij denken door Trudi Blom.
Uitgeverij Kool b.v. - Veenendaal.

Op een treffende wijze weet de schrijfster ons te boeien als ze aan het vertellen is. Ze neemt ons mee naar de examenklas van een Havo en laat ons zien hoe verschillende leerlingen denken en handelen, met welke problemen ze zitten enz. Ze neemt ons ook mee naar de gezinnen van Herma en Jan-Willem en schrijft over de moeilijkheden, problemen en zorgen van ouders en van kinderen. In feite gaat het in hoofdzaak om Herma, die eerst een oog had op Roel en zich hoe langer hoe meer teleurgesteld in deze jongen voelt en steeds meer haar genegenheid gaat richten op Jan-Willem. Die twee vinden elkaar. Dat

gaat niet zomaar. Er gaat nog heel wat aan vooraf. We kunnen ervan lezen in dit boek. Als Herma en Jan-Willem het met elkaar eens geworden zijn is het verhaal uit.

Er is veel goeds van dit boek te zeggen. Dat hadden we ook wel verwacht, omdat de schrijfster reeds eerder publiceerd in "Daniël", het jeugdblad van de Gereformeerde Gemeenten. Maar juist daarom vinden we het een groot gemis dat niet duidelijk naar voren komt wat het inhoudt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid te zoeken. We moeten niet alleen de Heere voor de tijdelijke dingen, hoe belangrijk ook, nodig hebben, maar bovenal voor de eeuwigheid. Het blijkt uit niets dat ook maar één van de jongelui die de schrijfster denkende of spreken de invoert daarmee bezig is.

Wanneer mijn naamgenote daar de vereiste aandacht aan had besteed zouden we haar boek nog veel meer hebben kunnen aanbevelen.

Het boek telt 139 bladzijden en kost gebonden f 19,95.

B.

Westkapelle TE HUUR

vacantiehuis en luxe sta-caravans op zeer mooi en rustig plekje op boerderij dichtbij het strand, tel. 01187-1441.

TEXEL bungalows, sta-caravans, volledig pension: 02220-18391 voor folder of inlichtingen

vakantiecentrum
De Verrassing

HET BLIJVENDE WOORD

Dat is de titel van het door de GBS uitgegeven boek met informatie over predikanten uit de 16e en 17e eeuw en de kerkgebouwen waarin ze hebben gesproken. Ook voor de jeugd een bijzonder leeswaardig boek; zij wordt erdoor herinnerd aan het erfgoed van de Reformatie. Het boek is voorzien van fraaie kleurenfoto's van de 60 kerken en portretten van vele predikanten; groot formaat (22 x 29 cm), gebonden, 255 blz.

Prijs **f 42,50**

Bestellingen in enveloppe zonder postzegel sturen aan onderstaand adres.

GBS

GEREFORMEERDE BIJBELSTICHTING
ANTWOORDNUMMER 18, 3300 WB DORDRECHT

KINDEREN ZIJN HET MEEST KWETSBAAR

ER ZIJN NOG VELE WACHTENDEN VOOR HAAR

**WOORD
& DAAD**

STICHTING
REFORMATORISCHE
HULPAKTIE
WOORD EN DAAD

- zijn ondervoed
- ontvangen geen onderwijs
- missen medische zorg

FINANCIËLE ADOPTIE GEEFT HEN

voedsel en kleding in de acute noodsituatie van nu
onderwijs om op eigen benen te staan voor straks
bijbelse boodschap die tot zegen kan zijn voor altijd

**ER IS EEN GROEIENDE
WACHTLIJST
VAN KINDEREN**

Vraag informatie of
GEEF HOP ALS SPONSOR
81.37.60 / 1.40-nm

Postbus 560,
4200 AN Gorinchem
Telefoon 01830 - 24288
Postbank 30.20.900
ABN 50.98.11.500

Voor een paar dagen of langer gezelligheid en sfeer, naar het dorpje Kesteren gelegen in de mooie Betuwe bekend om zijn landelijke omgeving ± 3 km van Rhenen.

PENSION

"DE PEEL"

waar het gewoon is.

Fam. Knuivers, Boven-
eindsestraat 14.
4041 EJ Kesteren.
Tel. 08886 - 1687.